

Justitieombudsmannen

Cecilia Renfors

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm**Betänkandet En ny kamerabevakningslag (SOU 2017:55)**

(Ju2017/05495/L6)

Riksdagens ombudsmän (JO) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på betänkandet En ny kamerabevakningslag.

Jag har följande synpunkter på förslaget till kamerabevakningslag.

Utredningen föreslår att det i 17 § i den föreslagna lagen tas in en bestämmelse om att en upplysning om kamerabevakning inte ska behöva lämnas i vissa fall, bl.a. vid viss bevakning från luftfartyg (t.ex. med s.k. drönare) som Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen bedriver, vid risk för viss allvarlig brottslighet (punkten 2). Ett sådant undantag finns inte i den i dag gällande kameraövervakningslagen.

Undantaget från upplysningskravet innebär att det kan bli fråga om dold kameraövervakning, om kameran inte syns tydligt för de personer som utsätts för bevakningen. Som utredningen beskriver (s. 314 f) finns regler om hemlig kameraövervakning i 27 kap. rättegångsbalken och i lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott. Den senare lagen har till huvudsakligt syfte att ge en möjlighet att använda tvångsmedel för att förebygga och förhindra allvarliga brott och har alltså ett preventivt syfte. Om det finns förutsättningar för att inleda förundersökning ska i stället tvångsmedelsbestämmelserna i rättegångsbalken tillämpas.

Det föreslagna undantaget avser brådskande fall där det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet som innebär fara för liv eller hälsa eller för omfattande förstörelse av egendom på en viss plats. Syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott.

Utredningen anför bl.a. följande (s. 316 f).

Det är vidare svårt att se att ett undantag från upplysningskravet i kamerabevakningslagen skulle ha något påtagligt praktiskt mervärde jämfört med vad som redan gäller enligt den lagstiftning som direkt reglerar dold övervakning. Den senare tar sikte på i huvudsak samma typer av brott som omfattas av undantaget

från tillståndskravet enligt kamerabevakningslagen och kan användas både innan brottsligheten har begåtts och i förundersökningssituationer. Dessutom ger den lagstiftningen möjlighet till snabba beslut om tillstånd genom att åklagare, som alltid går att nå p.g.a. av jourtjänstgöring, kan fatta sådana i avvaktan på domstolsprövning av frågan.

Med detta sagt får det likväl anses finnas ett starkt behov för polisen av att utan upplysning kunna bedriva kamerabevakning i vissa i dag oreglerade fall som bör tillgodoses så snart som möjligt.

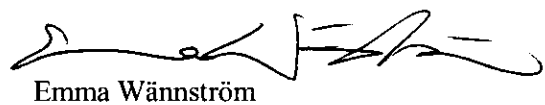
Utredningen har alltså inte närmare beskrivit vilka behov av det föreslagna undantaget polisen har, och har inte heller närmare behandlat förhållandet till reglerna i 2007 års lag. Om dold kameraövervakning ska vara möjlig utan de rättssäkerhetsgarantier som en prövning av åklagare och domstol ger bör det enligt min mening finnas ett tydligt och tungt vägande behov av en sådan ordning. Om bestämmelser med en sådan möjlighet införs bör de vidare utformas så att det inte råder någon oklarhet om vilket regelverk som ska tillämpas i en enskild situation. Dessutom bör det övervägas om det ska ges några andra rättssäkerhetsgarantier som kan bidra till att undantaget endast tillämpas i de situationer som det är avsett för, t.ex. en skyldighet för Polismyndigheten och Säkerhetspolisen att lämna information till tillsynsmyndigheten om de tillfällen man tillämpat undantaget.

De frågor jag nu har berört bör behandlas närmare i det fortsatta arbetet med förslagen.

Jag har inga synpunkter på de övriga förslag som lämnas i betänkandet.

Cecilia Renfors

Emma Wännström